

Ocena rozprawy doktorskiej pt. „Sposoby spędzania czasu wolnego przez uczniów poznańskich liceów ogólnokształcących zwolnionych z lekcji wychowania fizycznego i ich stosunek do aktywności fizycznej” napisanej przez Panią Mgr Martę Kaczmarek pod kierunkiem Pana Prof. Dra hab. Wiesława Siwińskiego

Wychowanie fizyczne uczniów budzi dziś szerokie zainteresowanie społeczne jako dziedzina wychowania lecz także, a może przede wszystkim jako przedmiot szkolny. Na tle ożywionych dyskusji o roli szkoły i nauczyciela wychowania fizycznego w procesie wprowadzania uczniów w świat kultury fizycznej, relatywnie mało uwagi poświęca się uczniom zwolnionym z wychowania fizycznego i ich stosunkowi do wolnoczasowej aktywności. Tego obszaru mało dotąd poznanych problemów dotyczy rozprawa doktorska Pani Mgr Marty Kaczmarek. Wybór tematu pracy można zatem uznać za w pełni uzasadniony i oryginalny, szczególnie aktualny w środowisku badanym – liceów ogólnokształcących – w jednej z największych aglomeracji miejskich w Polsce, Poznaniu.

Rozprawa doktorska Pani Mgr Marty Kaczmarek ma charakter teoretyczno-empiryczny. Składa się z czterech części – teoretycznej, metodologicznej, analityczno-empirycznej i wnioskowej. Należy podkreślić, że układ pracy stanowi jasną i logiczną strukturę uporządkowaną zarówno formalnie jak i merytorycznie. Całość mieści się na 223 stronach. Bibliografia jest obfita - 196 pozycji oraz 10 źródeł internetowych. Rezultaty badań ilustrują 43 wykresy i 67 tabel.

Część pierwsza pracy pt. "Problematyka pracy w świetle wybranego piśmiennictwa"/str. 4-52 / zawiera postawienie i uzasadnienie problemu badawczego. Autorka omawia te zagadnienia, które stanowią podstawę Jej zamierzeń eksploracyjnych. Znajdujemy tu zdefiniowanie i omówienie pojęć czasu wolnego i aktywności fizycznej, oraz omówienie wpływu aktywności fizycznej na styl życia i zdrowia. W pełni uzasadnionym - wydaje się - jest omówienie w tym rozdziale na podstawie trafnie dobranej literatury zagadnienia roli nauczyciela wychowania fizycznego w nauczaniu i wychowaniu do aktywności fizycznej oraz scharakteryzowaniu jego pracy na tle napotykaných przeszkód i motywów aktywności fizycznej.

Wysoko oceniam uwzględnienie w rozprawie i omówienie w rozdziale pierwszym analizy raportu Kuratorium Oświaty pt. „Monitorowanie szkół w zakresie realizacji obowiązkowych godzin zajęć wychowania fizycznego w formach alternatywnych w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn.19.08.2009r w sprawie dopuszczalnych form realizacji dwóch godzin obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w roku szkolnym 2009/2010” oraz analizy raportu Najwyższej Izby Kontroli pt. "Informacja o wynikach kontroli wychowanie fizyczne i sport w szkołach publicznych".

Dokumenty te ukazują realną, empirycznie potwierdzoną skalę i uwarunkowania problemu, który jest przedmiotem zainteresowania Pani Mgr Marty Kaczmarek.

W rozdziale drugim / „Metodologiczne podstawy pracy” str 65 – 73/przedstawiono dwa przewodnie cele pracy – poznawczy i praktyczny .Wiążą się one ze sobą w sposób koherentny zarówno w sensie logicznym jak i merytorycznym. Stanowią całość zamysłu metodologicznego oraz rezultatów pracy. Autorka przedstawia zastosowaną w pracy metodologię szczegółową w obrębie której

poczyniono zabiegi eksploracyjne. Związane są one – zgodnie z metodologicznymi typami nauk Kazimierza Ajdukiewicza – z pedagogiką jako dziedziną humanistyczną zapośredniczoną w naukach empirycznych. Autorka pracy zastosowała więc na podstawie badań wtórnych – analizę piśmiennictwa i analizę dokumentów. Na podstawie badań pierwotnych: przeprowadzenie wywiadów- rozmów z nauczycielami wychowania fizycznego, wychowawcami, pracownikami administracyjnymi liceów ogólnokształcących, przeprowadzenie ankiety z uczniami liceów ogólnokształcących. Analiza problemu badawczego pozwoliła Autorce na sformułowanie ośmiu pytań badawczych i pięciu hipotez badawczych. Z tego względu Autorka zastosowała w pierwszym rozdziale pracy metodę idiograficzno-analityczną opisującą i analizującą dorobek nauk o kulturze fizycznej związany z problemem badawczym. Zastosowała także metody nomotetyczną i aksjologiczną, które pozwoliły Doktorantce na określenie aktualnego stanu badań i stworzenie kontekstu uzasadnienia dla zakresu eksploracji o charakterze empirycznym. Autorka pracy pozyskała materiał empiryczny na drodze stosowania metody sondażu diagnostycznego, któremu podporządkowano /jak wcześniej wspomniałem/ techniki: ankietę, wywiad, analizę dokumentów. O obfitości materiału badawczego świadczy pozyskanie opinii 285 –ciu badanych uczniów .

W rozdziale analitycznym / „ Wyniki badań i ich omówienie „ str 73 – 169/ każdy wątek tematyczny zasługuje na uwagę, lecz szczególnie interesującymi wydają się: zwrócenie uwagi na znaczenie procesu osobotwórczego, który wprowadza młodych ludzi w świat kultury fizycznej, w czasie którego dokonuje się asymilacja pożytecznych społecznie norm i wzorów zachowań, w tym między innymi bezcennych zachowań prozdrowotnych.

Za szczególnie wartościowe uznać należy skonfrontowanie postaw wobec kultury fizycznej badanych uczniów z postawami rodziców wobec kultury fizycznej oraz kwalifikacjami nauczycieli wychowania fizycznego.

Moje uznanie budzi staranność z jaką Pani magister Marta Kaczmarek dokonała selekcji i klasyfikacji, kategoryzacji i skalowania materiału badawczego. Dopiero efekty tych zabiegów poddane zostały interpretacji i ocenie wartości poznawczej. Zastosowane procedury metodologiczne stały się podstawą wartości logicznej hipotez i wniosków.

Autorka pracy poddała szczegółowej analizie zagadnienia związane ze zwolnieniami uczniów z lekcji wychowania fizycznego, procedurze zwolnień, czasokresowi ich trwania, uwarunkowaniach zwolnień, postawach rodziców wobec aktywności ruchowej, stylowi życia badanych uczniów, ich demograficznemu wizerunkowi. O wartościach poznawczych tej analizy świadczy kilkadziesiąt tabel i rycin, które zarazem są wynikiem tej żmudnej, pracochłonnej i wysoce erudycyjnej pracy.

Konsekwencją rozdziału analitycznego jest część czwarta rozprawy, która zawiera podsumowanie, weryfikację hipotez i wnioski. /„Podsumowanie i wnioski „ - str.172 – 186/.

Dysertacja jest w moim przekonaniu ważnym i cennym osiągnięciem o charakterze poznawczym i praktycznym w zakresie nauk o kulturze fizycznej. Autorka rozprawy wykazała się nie tylko znawstwem nauk o kulturze fizycznej, znajomością podstaw procedur badawczych w tej dziedzinie nauki, ale także umiejętnością ich wykorzystania.

Pragnę podkreślić wysoką wartość poznawczą rozprawy, lecz także jej znaczenie diagnostyczne i aplikacyjne, komunikatywny język i bardzo dobrą konstrukcję rozprawy.

Mamy do czynienia z rozprawą z zakresu nauk o kulturze fizycznej ukazującą obraz niepokojącego zjawiska zwalniania uczniów poznańskich klas licealnych z lekcji wychowania fizycznego i ich stosunku do aktywności fizycznej. Obraz ten, jak w każdym badaniach empirycznych ma z założenia charakter redukcjonistyczny, ograniczony do wybranej populacji. Nie mniej jednak portret ten jest empirycznym świadectwem sposobów spędzania czasu wolnego przez uczniów liceów ogólnokształcących zwolnionych z lekcji wychowania fizycznego oraz ich stosunku do aktywności fizycznej w szerszym kontekście społecznym.

Drobne i nieliczne niedociągnięcia rozprawy – językowe i interpunkcyjne przekażę Autorce niniejszej pracy.

Składam gratulacje Promotorowi Panu Prof.Dr hab. Wiesławowi Siwińskiemu. W kierowanej przez Niego szkole naukowej powstała ta kolejna, niezwykle wartościowa rozprawa.

Rozprawa doktorska Pani magister Marty Kaczmarek zasługuje na wyróżnienie. Spełnia też w moim przekonaniu wymogi określone w Ustawie o tytule naukowym i stopniach naukowych, wnoszę zatem o jej przyjęcie i dopuszczenie do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab.prof. AWF Andrzej Dąbrowski